

KRL-FAGET FOR MELLOMTRINNET 5.-7. KLASSE

	Mellomtrinnet
Bibelkunnskap	Større fortellinger fra Bibelen
Kristendommens historie	Eldre kristendomshistorie: linjer, personer, kulturuttrykk
Kristen livstolkning i dag	Kristen tro og etikk
Andre religioner	Islam Jødedom Hinduisme Buddhisme Verdslige livssyn
Etikk/filosofi	Etisk bevissthet: verdier og valg

Mål for mellomtrinnet, 5.-7. klasse

Bibelhistorie

Elevene skal utvide sitt kjennskap til Bibelen og til det bibelske fortellingsstoffet. På alle klassesettene skal eksempler på hva Bibelens budskap har betydd for enkeltmennesker og samfunn, for litteratur, musikk og billedkunst, spille en viktig rolle.

Eldre kristendomshistorie

Elevene skal kjenne til noen hovedtrekk i kristendommens historie fram til ca 1600, inkludert noen sentrale kvinner og menn, brytninger, og sentrale bidrag til arkitektur, billedkunst og musikk.

Kristen tro og etikk

Elevene skal lære om grunntrekkene i kristen tro og etikk i lys av kristendomsforståelsen i Luthers lille katekisme.

Andre religioner

Elevene skal arbeide med hovedtrekk ved og viktige fortellinger fra islam, jødedommen, hinduismen og buddhismen.

Verdslige livssyn

Elevene skal kjenne til verdslige livssyn, utviklingen av humanistisk tradisjon og livssynshumanismen i dag.

Oppøving av moralsk bevissthet: verdier og valg

Med basis i verdier og normer som sannhet, rettferdighet, ansvar, mot, sjenerøsitet, ærlighet og trofasthet skal elevene øve opp bevisstheten om etiske konflikter og valg. De skal også kunne begrunne og stå inne for egne holdninger og valg.

Hovedmomenter for 5.-7. klasse

5. klasse

Bibelhistorie

I opplæringen skal elevene bli kjent med

- Abrahams og Isaks historie og noen av de mindre fortellingene som inngår i de store fortellingene, deriblant Hagar og Ismael og ofringen av Isak, Sodoma og Gomorra
- Jakob og hans sønner, inkludert noen av de mindre fortellingene i den store fortellingen
- Jesu liv, inkludert Judea på Jesu tid
- Jesu undergjerninger, inkludert fortellingen om Jesus som metter fem tusen, den blinde Bartimeus, bryllupet i Kana, Jesus som vekker opp Lasarus, og Jesus som stiller stormen

Eldre kristendomshistorie

(Den eldste kristendommen)

I opplæringen skal elevene bli kjent med

- livet i de første kristne menighetene
- forfølgelsene av de kristne i Romerriket
- den tidligste kristne kunsten i katakomber og kirker i Roma og de viktigste bibelske motivene i denne kunsten
- historien om keiser Konstantin og kristendommen
- historien om kristendommens utbredelse fram til Konstantins tid

Kristen tro og etikk

I opplæringen skal elevene bli kjent med

- hva det betyr at noe er hellig, ulike betydninger av ordet "hellig"
- Fadervår
- ulike typer musikk og sang som gir uttrykk for tro/hengivelse/lovprisning, med bruk av eksempler fra en kantate av Bach, en negro spiritual, gospel, musikk fra en katolsk messe fra før 1800 og fra en moderne søramerikansk messe

Andre religioner

Islam

I opplæringen skal elevene bli kjent med

- hva islam er, hva en muslim er, islams fem søyler
- gudssyn, ordet "hellig", menneskesyn, syn på kjønnene
- fortellinger om Ibrahim (Abraham) og Ismail
- historier om Muhammed (avskjedsprekenen, profetens død), fortellingen om den første bønnenoperen og Salman Perseren
- moskeen som kultsted, samfunnshus, profetens moské, eksempler på arkitektur
- noen av Muhammeds viktigste etterfølgere, f eks Abu Bakr, Umar, Uthman og Ali
- kvinner i islam, f eks Khadidja, Aisha, Hafsa, Fatima
- Koranen: dens oppbygning og eksempler på dens innhold, koranresitasjon (f eks dhiker)
- hovedtrekk i tros læren (tros bekjennelsen og surene 1 og 112), etikk (profeten som etisk ideal), de troendes plikter
- eksempler på islamsk kunst, kalligrafi, hvorfor islamsk kunst er ornamental (billedforbud), musikk og en eller flere sentrale sanger
- arkitektur fra muslimske land og fra Spania
- islam og vitenskapene i middelalderen
- islam i Norge, Europa og verden

Oppøving av moralsk bevissthet: verdier og valg

I opplæringen skal elevene utvikle moralske holdninger og drøfte etiske konflikter og valg knyttet til temaer som

- samarbeid og samvær i klassen og på skolen
- forholdet mellom ulike kulturer, samene som urbefolkning
- etniske minoriteter i Norge, rasisme
- forholdet mellom fattige og rike i Norge og i verden
- natur og miljø

I opplæringen skal elevene utvikle moralske holdninger og drøfte etiske konflikter og valg knyttet til temaer som

- forholdet mellom foreldre og søsken
- forholdet mellom generasjonene
- misunnelse, baksnakkelse, raushet, gjestfrihet, tilgivelse

6. klasse

Bibelhistorie

I opplæringen skal elevene bli kjent med

- fortellingen om Moses' liv fra hans barndom til hans død før Israelsfolket når fram til det lovede land, inkludert noen av de mindre fortellingene i den store fortellingen
- fortellingene om de første kongene i Israel: Saul, David og Salomo, inkludert noen av de mindre fortellingene som inngår i de store fortellingene
- et enkelt riss av Israels historie fram til Davids kongedømme
- Jesu lignelser, inkludert lignelsene om tolleren og fariseeren, den bortkomne sønnen, kvinnen som mistet sølvpengene, enkens skjerv, arbeiderne i vingården, ugraset i åkeren og den rike mann og Lasarus
- bergprekenen og noen av jeg-utsagnene i Johannesevangeliet

Eldre kristendomshistorie

(Middelalderen)

I opplæringen skal elevene bli kjent med

- munke- og nonnevesenet i middelalderen: benediktinere, cisterciensere, dominikanere og fransiskanere, fromhetsidealer og fromhetsuttrykk (f eks gregoriansk sang og Hildegard av Bingen), organisasjon og virksomhet (f eks klosterarkitektur)
- helgentradisjoner i bilder og fortellinger, f eks Antonius, Katarina fra Alexandria, Sankt Georg, Birgitta av Vadstena, Jeanne d'Arc, Serafim
- tidebønnen og beregning av tid; kirkeåret og kalenderen
- romanske og gotiske kirkebygg: arkitektur og symbolikk
- pavedømmet i middelalderen som ideal og virkelighet, brytninger og strid
- Olav den hellige og kristningen av Norge, olsok og Olavstradisjoner
- kirken i Norge under kong Sverre
- stavkirkene: arkitektur og symbolikk

Kristen tro og etikk

I opplæringen skal elevene

- lære utenat de ti bud og kjenne de etiske idealene i bergprekenen
- vite noe om hvordan disse etiske kjernetekstene har vært brukt i kristendommens historie, og hvordan de brukes i dag

Andre religioner

Jødedommen

I opplæringen skal elevene bli kjent med

- sabbaten, de store høytidene (ros hashana (nyttår), jom kippur (forsoningsdagen), løvhyttefesten, chanukka, purim, pesach (påske))
- jødernes historie, fra de eldste tider til senmiddelalderen, 1. og 2. eksil, 2. tempel og dets ødeleggelse
- Toraen og Talmud (skriftlig og muntlig lære), jødisk religiøs lov, jødisk identitet og definisjon av hvem som er jøde
- jødisk tro: Gud, menneskesyn, åpenbaring, utvalgt folk, Messias
- synagogen som kultsted og samfunnshus, symboler
- omskjæring, bar mitsva/bat mitsva, bryllup, begravelse
- eksempler på jødisk kunst, musikk og en eller flere sentrale sanger
- jødedommens utbredelse i verden, antisemittisme
- jødene i Norge

Oppøving av moralsk bevissthet: verdier og valg

I opplæringen skal elevene utvikle moralske holdninger og drøfte etiske konflikter og valg knyttet til temaer som

- samarbeid og samvær i klassen og på skolen
- forholdet mellom ulike kulturer, samene som urbefolkning
- etniske minoriteter i Norge, rasisme
- forholdet mellom fattige og rike i Norge og i verden
- natur og miljø

I opplæringen skal elevene utvikle moralske holdninger og drøfte etiske konflikter og valg knyttet til temaer som

- forholdet mellom kjønnene
- arbeid og arbeidsliv
- krig og fred
- personlig mot: å stå opp for andre, å ofre seg for andre, å stå alene, utholdenhet

7. klasse

Bibelhistorie

I opplæringen skal elevene bli kjent med

- fortellingen om en av de følgende profetene: Jesaja, Jeremia, Amos, Esekjel, Daniel
- historien om apostelen Paulus ifølge Apostlenes gjerninger
- et av de følgende Paulusbrevene: Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Galaterbrevet

Eldre kristendomshistorie

(Reformasjonstiden)

I opplæringen skal elevene bli kjent med

- Martin Luther og den lutherske reformasjonen: politisk og religiøst innhold, og eksempler på Luthers salmer
- Jean Calvin og den reformerte protestantismen
- innføringen av reformasjonen i Danmark og Norge: Kristian 3. og Olav Engelbrektsson
- Ignatius Loyola, jesuittene og motreformasjonen: politisk og religiøst innhold, og eksempler på katolsk barokkarkitektur
- kirkens møte med indianerne i Mellom-Amerika, inkludert historien om Bartolomé de Las Casas
- kirkens forfølgelse av minoriteter mellom 1200 og 1700: kjettere (katarer, valdensere, husitter og døperbevegelsen), jøder, hekser

Kristen tro og etikk

I opplæringen skal elevene bli kjent med

- innholdet i den eldste kristne (apostoliske) trosbekjennelsen
- innholdet i det kristne gudsbegrepet
- betydningen av å si at Jesus er Guds sønn, vite hva dåp og nattverd er
- ulike Kristusframstillinger fra den kristne kunsthistorien
- ulike typer musikk og sang som gir uttrykk for tro/hengivelse/lovprisning, med bruk av eksempler fra Petter Dass, H.A. Brorson, N.F.S. Grundtvig, Elias Blix, Lina Sandell, Svein Ellingsen og Eyvind Skeie
- frikirkesamfunn som er representert i lokalmiljøet eller regionen

Andre religioner

Hinduisme

I opplæringen skal elevene bli kjent med

- fortellingsstoff fra hinduismens hellige skrifter, med fokus på Krishna og gud i hinduismen: Vishnu, Shiva og Parvati (Gudinnen)
- hinduistiske hovedbegreper: karma, reinkarnasjon og livsstadier
- eksempler på hinduistisk kult: livets overgangsriter og tempelkulten
- eksempler på hinduistisk kunst og arkitektur
- hinduismens utbredelse i verden
- Mahatma Gandhi

Buddhisme

I opplæringen skal elevene bli kjent med

- buddhistiske grunnbegreper som oppvåkning, gjenfødelse, karma, livshjulet og nirvana, alle tingenes gjensidige avhengighet
- buddhistiske tekster, som Dhammapada, Itivuttaka, Kalamasutta, Prajnaparamitasutra
- buddhismens vei; etikk, meditasjon, innsikt
- tempel og kloster, munk og nonne
- eksempler på buddhistisk kunst, arkitektur, musikk
- buddhismens utbredelse i verden og buddhismen i Norge
- Dalai Lama

Oppøving av moralsk bevissthet: verdier og valg

I opplæringen skal elevene utvikle moralske holdninger og drøfte etiske konflikter og valg knyttet til temaer som

- samarbeid og samvær i klassen og på skolen
- forholdet mellom ulike kulturer, samene som urbefolkning
- etniske minoriteter i Norge, rasisme
- forholdet mellom fattige og rike i Norge og i verden
- natur og miljø

I opplæringen skal elevene utvikle moralske holdninger og drøfte etiske konflikter og valg knyttet til temaer som

- forholdet mellom kjønnene
- arbeid og arbeidsliv
- krig og fred
- ærlighet, sannhet, troskap

5.-7. klasse

Verdslige livssyn

I opplæringen skal elevene bli kjent med

- livssynshumanismens røtter i antikken, renessansen og opplysningstiden (illustrert ved f eks Aristoteles, Marcus Aurelius, Voltaire)
- verdslig og religiøs humanisme
- FNs menneskerettighetserklæring og erklæringen om barns rettigheter
- Human-Etisk Forbund
- humanetiske seremonier (bl a borgerlig konfirmasjon)
- Fridtjof Nansen og andre personer som står sentralt innen denne tradisjonen
- den norske fritenkerbevegelsen og arbeidet for religionsfrihet
- ateisme, agnostisisme